

Nr 76.

Af herr **Rydén**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående rätt för ökta barn att erhålla vetskap om sina föräldrar.

I anslutning till en annan denna dag väckt motion, afseende rättfärdigare lagstiftning beträffande utom äktenskapet födda barn, tillåter jag mig härmed påkalla uppmärksamheten för en annan sida af den rättslöshet hvari dessa äro försatta. Jag åsyftar härvid närmast den orättvisa lagstiftningen om, att dessa barn kunna beröfvas all vetskap om sina föräldrar. Ännu äger det gamla kungabrevet af den 17 oktober 1778 gällande kraft, enligt hvilket barn kunna såsom föräldralösa antecknas i kyrkböckerna, därmed för all sin tid beröfvade rätten till far och mor.¹⁾ Om denna lagstiftning en gång, då opinionen gränslöst obarmhärtigt dömde den ogifta modern, var en akt af humanitet mot henne, så har den å andra sidan blifvit i högsta grad inhuman mot hennes barn. Den utveckling rättsmedvetandet under senare tider genomgått, torde ock tämligen enstämmigt ha fört till den uppfattningen, att barnets rätt är den, som lagstiftningen i främsta rummet här har att tillvarataga. Upprepade gånger har frågan hvarit föremål för Riksdagens pröfning. Redan år 1898 var Andra kammaren redo att företaga en lagändring i omförmälda syfte och i Första kammaren fattades blott 6 röster för att få till stånd ett riksdagsbeslut i frågan. Åtta år senare — år 1906 — var tidpunkten inne, då Riksdagens båda kamrar kunde enas om att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla »det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, om och på hvad sätt sådan ändring af mom. 7 i kungl. brevet den 17 oktober 1778 angående barnamord jämte andra därmed i sammanhang stående författningsbestämmelser må kunna företagas, att moders namn blifver fortfarande skyddat mot offentliggörande, men, till upplysning i vissa upp-

¹⁾ Mom. 7 i ifrågavarande kungabref må här som ett bidrag till belysandet af dess tidsenlighet anföras:

»7) At qvinna som wil i okänd ort framföda Fostret, må i sådant upsåt lämnas ostörd utan någons åtal eller efterfrågan om hennes person eller tillstånd. Och anse Wi den olägenhet mindre, om på sådant sätt något olöfligt häfdande skulle döljas, än at igenom sträng efterfrågan i dylikt tillfälle betaga et blödiget sinne all utwäg at kunna dölja sin förbrytelse.»

gifna och bestämda fall, på lämpligt sätt antecknad eller, där sådant finnes ej lämpligen kunna ske, upphäffa samma moment och bestämmelser.» Beslutet syntes då närmast påkallat af den nya lagen om »oäkta» barns arfsrätt efter moder och modernefränder.

Tilläggas bör att så väl 1898 års som 1903 års kyrkomöten varit inne på samma vägar som 1906 års Riksdag.

Det vill emellertid synas, som om vissa reformer vore dömda att strandas på det negativa motståndet hos en del myndigheter. Ännu sex år efter ett enhälligt ingripande från Riksdagens båda kamrar, står lagstiftningen på samma ståndpunkt, som för snart ett och ett halft århundrade sedan.

Å andra sidan kan måhända detta medföra, att frågan nu kan lösas efter vidare linjer än de i 1906 års riksdagsskrivelse. I den erkändes de »oäktas» rätt till mor. Måhända är tidpunkten nu kommen, då steget kan tagas fullt ut, så att äfven faderns anonymitet gentemot sitt barn kan afskaffas. I de talrika resolutioner, som en mängd kvinno-föreningar affattade under diskussionen om 1906 års riksdagsbeslut, uttalades allmänt följande: »Lagen om anonymitet för moder skall upphävas, emedan rättvisan mot barnet kräfver detta, men som barnet ock har rätt till fader, skall faderns namn äfvenledes uppgifvas och han åläggas att jämte modern bära ansvaret för barnets vård och uppfostran.» Riktigheten och rättvisan i dessa uttalanden lära icke kunna med sakskalet bestridas.

Då jag sålunda tager mig friheten att nu upptaga detta spörsmål till Riksdagens förnyade ompröfning, anser jag det böra ske i den vidsträcktare formen, att spörsmålet om »oäkta» barns rätt att få veta om sina föräldrar bör omfatta icke blott modern utan äfven fadern. Behjärtar Riksdagen rättvisan i detta kraf, så lära framkomliga vägar för uppnående af detta mål icke vara omöjliga att finna vid en blifvande utredning.

I enlighet med denna uppfattning vågar jag därför vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående lämpliga åtgärder för att s. k. oäkta barn må tillförsäkras rätten att erhålla vetskap om sina föräldrar, samt för Riksdagen framlägga förslag till de författningsändringar, hvartill utredningen må gifva anledning.

Stockholm den 26 januari 1912.

Värner Rydén.